

SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2000

SISÄLLYS

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET

1.1. Käräjien asema ja tehtävät

1.2. Käräjien organisaatio

1.2.1 Organisaatiokaavio

1.2.2 Käräjien kokous

1.2.3 Hallitus

1.2.4 Puheenjohtaja

1.2.5 Lautakunnat

1.2.6 Sihteeristö

1.3. Käräjien talous

2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA 2000

2.1. Yleistä

2.2. Toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttaminen

2.3. Lausunnot

2.4. Esitykset/aloitteet

2.5. Kannanotot ja muistiot

2.6. Muut

2.7. Sidosryhmätoiminta

2.7.1 Pysyväisluonteinen

2.7.2 Kertaluonteinen

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET

1.1. Käräjien asema ja tehtävät

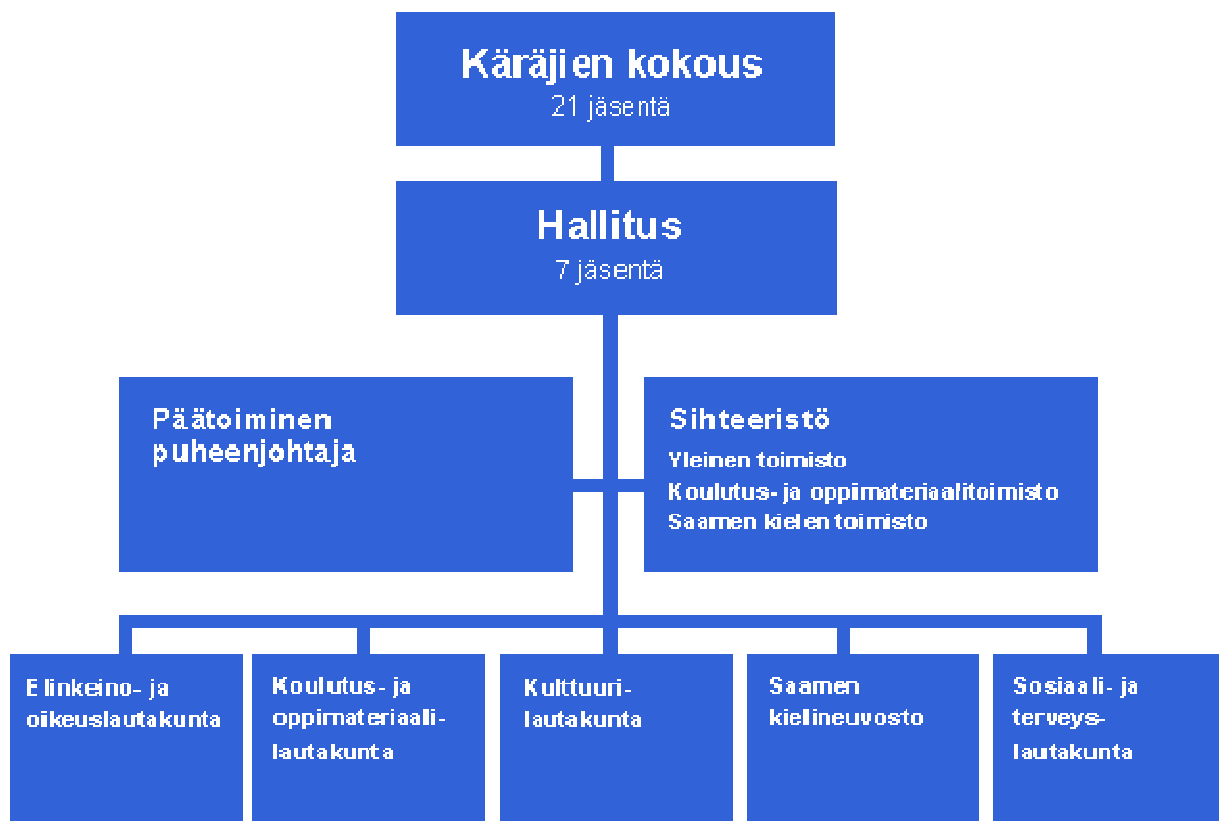
Saamelaiskäräjät on saamelaisvaltuuskunnan sijaan lailla (974/95) asetettu saamelaisten kulttuuri-itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa (HM 973/95) saamelaisille turvattua kulttuuri-itsehallintoa.

Saamelaiskäräjät on Suomen saamelaisten korkein poliittis-itsehallinnollinen elin, joka toimii oikeusministeriön hallinnonalalla. Se ei ole osa Suomen valtionhallintoa. Saamelaiskäräjät on luonteeltaan edustuksellinen, sillä sen 21 jäsentä ja 4 varajäsentä valitaan saamelaisten kesken joka neljäs vuosi toimeenpantavilla vaaleilla. Saamelaiskäräjät on Suomessa ainoa toimielin, joka voi ilmaista saamelaisten virallisen näkemyksen heitä koskevissa asioissa, sillä se on kansanvaltaisesti valittu täysin saamelainen elin.

Saamelaiskäräjien tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevat asiat. Tehtäviinsä kuuluvissa asioissa käräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Näissä asioissa käräjät käyttää lisäksi päätösvaltaa siten kuin sitä koskevassa laissa tai muualla lainsäädännössä säädetään.

1.2. Käräjien organisaatio

1.2.1. Organisaatiokaavio

1.2.2. Käräjien kokous

Saamelaiskäräjien antamista lausunnoista ja sen tekemistä esityksistä ja muista kannanotoista päättää pääsääntöisesti käräjien kokous. Valtioneuvosto määrää sen jäseniksi (21) ja varajäseniksi (4) ne 25 henkilöä, jotka saamelaisten kesken toimeenpannuissa vaaleissa ovat saaneet eniten ääniä kuitenkin niin,

että saame- laisten kotiseutualueen jokaisesta kunnasta (Enontekiö, Inari, Sodankylä ja Utsjoki) käräjien kokouksessa tulee olla vähintään kolme (3) jäsentä. Tätä kuntakohtaista vähimmäisvaatimusta sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 1999 vaaleissa.

Syksyllä 1999 toimitetuissa vaaleissa saamelaiskäräjien jäseniksi toimikaudeksi 2000 - 2003 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Aikio Pekka, puheenjohtaja *Sodankylä*
Fofonoff Pekka, kolttien luottamusmies *Inari*
Guttorm Veikko, eläkeläinen *Utsjoki*
Heikkuri Pertti, piiriesimies *Inari*
Helander Johannes, diplomi-insinööri *Utsjoki*
Hetta Inkermarja, saamenkäsityömestari *Sodankylä*
Hirvasvuopio Osmo, poromies *Sodankylä*
Jomppanen Jouni Ilmari, poromies/autoilija *Inari*
Laiti Petteri, yrittäjä *Inari*
Lumisalmi Erkki, kanttori *Inari*
Länsman Outi, opiskelija *Inari*
Magga Juhani, poromies *Inari*
Magga Ristenrauna, projektisihteeri *Enontekiö*
Morottaja Matti, sivistystoimentarkastaja *Inari*
Mäkitalo Minna, opettaja *Enontekiö*
Nuorgam Anne, opiskelija *Utsjoki*
Näkkäläjärvi Klemetti, tutkija *Enontekiö*
Seurujärvi-Kari Irja, yliopistonlehtori *Helsinki*
Seurujärvi Väinö, poromies *Inari*
Tapiola Ilmari, poromies *Utsjoki*
Valkeapää Nils-Henrik, lehtori *Enontekiö*

Varajäsenet

Magga Tuomas, eläkeläinen *Sodankylä*
Nuorgam-Poutasuo Helvi, kielenkääntäjä *Utsjoki*
Näkkäläjärvi Iisko-Matti, luontaistilanharjoittaja *Enontekiö*
Sara Oula, poroisäntä *Inari*

Saamelaiskäräjät kokoontui kertomusvuonna viisi (5) kertaa (11.2. Riutulassa, 31.3. Utsjoella, 15.6. ja 5.10. Inarissa sekä 14.12. Saariselällä). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 56 asiaa.

1.2.3. Hallitus

Käräjien kokous asettaa käräjien varsinaisista jäsenistä kahdeksi vuodeksi kerrallaan hallituksen, johon kuuluvat jäsenenä käräjien kolme puheenjohtajaa ja neljä muuta henkilöä. Jokaiselle jäsenelle valitaan lisäksi henkilökohtainen varajäsen. Hallitus toimii käräjien kokouksen alaisena ja sen ensisijaisena tehtävänä on vastata käräjien poliittisesta toiminnasta ja hallinnosta sekä huolehtia käräjien kokousten valmistelusta.

Toimikaudeksi 2000 - 2003 hallitukseen valittiin seuraavat käräjien jäsenet:

Varsinaiset jäsenet

Pekka Aikio (pj) (*Varajäsen Esko Palonoja*)
Irja Seurujärvi-Kari (I vpj) (*Varajäsen Inkermarja Hetta*)
Pekka Fofonoff (II vpj) (*Varajäsen Erkki Lumisalmi*)
Outi Länsman (Petteri Laiti)
Ristenrauna Magga (Minna Mäkitalo)
Väinö Seurujärvi (Juhani Magga)

Ilmari Tapiola (Johannes Helander)

Hallitus kokoontui kertomusvuonna kymmenen (10) kertaa (16.1. Rovaniemellä, 13.4., 25.5., 31.8., 21.9. Inarissa, 31.10. Rovaniemellä, 13.11. puhelinkokous, 18.11. Ivalossa, 21.11. puhelinkokous ja 30.11. Rovaniemellä). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 101 asiaa.

1.2.4. Puheenjohtaja

Saamelaiskäräjät valitsee keskuudestaan päätoimisen puheenjohtajan koko vaalikaudeksi ja kaksi varapuheenjohtajaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa käräjien poliittista toimintaa ja edustaa käräjiä kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Päätoimisena puheenjohtajana vaalikaudella 2000 - 2003 toimi filosofian maisteri Pekka Aikio Sodankylän Vuotsosta, I varapuheenjohtajana yliopistonlehtori Irja Seurujärvi-Kari Helsingistä ja II varapuheenjohtajana kolttien luottamusmies Pekka Fofonoff Inarista.

1.2.5. Lautakunnat

Saamelaiskäräjillä on viisi (5) lautakuntaa; elinkeino- ja oikeus-, kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali-, saamen kielen (saamen kielineuvosto) sekä sosiaali- ja terveyslautakunta. Näiden lisäksi vaalien valmistelua ja toimeenpanoa varten asetetaan vaalilautakunta.

Käräjien kokous valitsee kuhunkin lautakuntaan vaalikaudeksi kerrallaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen. Tästä poiketen kulttuurilautakunta valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla käräjien jäseniä.

Lautakunnat toimivat hallituksen alaisina ja niiden tehtävänä on valmistella toimialaansa kuuluvia asioita. Kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali- sekä saamen kielen lautakunta käyttävät lisäksi käräjien työjärjestyksessä määrättyissä asioissa itsenäistä ratkaisuvalltaa.

Elinkeino- ja oikeuslautakuntaan toimikaudeksi 2000 - 2003 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Juhani Magga (pj) (*Varajäsen Jouni Angeli*)
Johannes Helander (vpj) (*Varajäsen Merja Nillukka*)
Siiri Jomppanen (*Sulevi Sieppi*)
Anne Nuorgam (*Vieno Länsman*)
Osmo Hirvasvuopio (*Pertti Heikkuri*)

Lautakunnan sihteerinä toimii lakimiessihteerinä Heikki J. Hyvärinen. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kaksi (2) kertaa.

Koulutus- ja oppimateriaalilautakuntaan toimikaudeksi 2000 - 2003 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Erkki Lumisalmi (pj) (*Varajäsen Seija Sivertsen*)
Outi Länsman (vpj) (*Marjaana Aikio*)
Arvi Hagelin (*Toivo West*)
Ritva Kangasniemi (*lisakki Mattus*)
Maaren Palismaa (*Inker-Anne Magga*)

Lautakunnan sihteerinä toimivat vs. koulutussihteerinä Sari Valkonen ja oppimateriaalisihteerinä Hannu

Kangasniemi. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kuusi (6) kertaa.

Kulttuurilautakuntaan toimikaudeksi 1998 - 99 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Jouni Ilmari Jomppanen (pj) (*Varajäsen Inkermarja Hetta*)
Minna Mäkitalo (vpj) (*Varajäsen Iisko-Matti Näkkäljärvi*)
Veikko Feodoroff (*Varajäsen Anneli Nuorgam*)
Petteri Laiti (*Varajäsen Kati Eriksen*)
Ella Sarre (*Ilmari Mattus*)

Lautakunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna ma. esittelijä Sari Vuolab-Balto. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna seitsemän (7) kertaa.

Saamen kielineuvostoon toimikaudeksi 2000 - 2003 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Irja Seurujärvi-Kari (pj) (*Varajäsen Helmi Länsman*)
Matti Morottaja (vpj) (*Saammal Morottaja*)
Vesa Guttorm (*Samuli Aikio*)
Jouni Mosnikoff (*Katri Fofonoff*)
Piia Vieltojärvi (*Maarit Magga*)

Lautakunnan sihteerinä toimi saamen kieliasian sihteerinä Ellen Näkkäljärvi. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna viisi (5) kertaa.

Sosiaali- ja terveyslautakuntaan toimikaudeksi 2000 - 2003 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Ristenrauna Magga (pj) (*Varajäsen Inga Leppäjärvi*)
Magga Veikko Guttorm (vpj) (*Jouni Uula Aikio*)
Pekka Fofonoff (*Eeva Seurujärvi*)
Helena Guttorm (*Pentti Morottaja*)
Mirja Laiti (*Elina Vuoti*)

Lautakunnan teknisenä sihteerinä toimi vs. koulutussihteerinä Sari Valkonen 29.2. asti ja sen jälkeen osa-aikainen sosiaali- ja terveyssihteerinä Anne Äärelä 1.9. lukien. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kolme (3) kertaa.

1.2.6. Sihteeristö

Saamelaiskäräjien sihteeristön päätoimitilat sijaitsevat Inarissa, kirkonkylän yläasteen entisen oppilasasuntolan tiloissa, jotka on vuokrattu Inarin kunnalta. Nämä tilat kunnostettiin kertomusvuonna ja siinä yhteydessä käräjät sai lisätilaa samasta rakennuksesta niin, että tilojen hyötypinta-ala on nyt yhteensä 489 m². Sen lisäksi sihteeristöllä on toimipisteet Utsjoella, Enontekiöllä ja Sodankylässä. Sihteeristö jakaantuu yleiseen toimistoon, saamen kielen toimistoon sekä koulutus- ja oppimateriaalitoimistoon.

Yleinen toimisto

Yleisen toimiston tehtävänä on hoitaa saamelaiskäräjien talous-, henkilöstö- ja muuta yleishallintoa koskevat ja toimistojen toiminnan yhteensovittamiseen liittyvät asiat sekä asiat, joita ei ole määrätty muiden toimistojen hoidettaviksi.

Yleisessä toimistossa on päätoiminen hallintopäällikön, lakiasihteerin, kulttuurisihteerin, taloussihteerin, I toimistosihteerin ja II toimistosihteerin virka. Hallintopäällikkönä toimii hallintotieteiden maisteri Juha Guttorm

(virkavapaalla 19.9.-2.11.). Lakimiessihteerin virassa toimii oikeustieteen kandidaatti Heikki J. Hyvärinen, jonka toimipaikka sijaitsee Enontekiöllä. Kulttuurisihteerin tehtäviä hoiti määräaikaisesti merkonomi Sari Vuolab-Balto 1.1.-31.7. ja 1.9.-31.12. (virkavapaalla tästä tehtävästä 27.11.-25.12.). Käräjien kokous nimitti kertomusvuoden joulukuussa kulttuurisihteerin virkaan filosofian ylioppilas Inker-Anni Sara, joka aloitti virassaan vuoden 2001 puolella. Taloussihteerin virassa on merkonomi Hilikka Kukkonen. I toimistosihteerin virassa toimii Rauna Leivo (virkavapaalla 8.5.-7.9. ja 12-13.10), joka on hoitanut oman työnsä ohella myös koulutus- ja oppimateriaalitoimiston toimistosihteerinä 22.10. lukien. II toimistosihteerin virassa on merkonomi Sari Vuolab-Balto (virkavapaalla virastaan 1.1.-31.7. ja 1.9.-31.12.).

Lisäksi yleisessä toimistossa ovat kertomusvuonna työskennelleet seuraavat määräaikaiset työntekijät: merkonomi Sinikka Mäkinen toimistotyöntekijänä 1.1.-26.11. ja edelleen 26.12. lukien sekä ma. kulttuurisihteerinä 27.11.-25.12., rakennusmestari Birit Vuolab saamelaishankkeiden rekrytointiprojektin sihteerinä 17.1.-31.12., merkonomi Sirpa Berg puheenjohtajan teknisenä sihteerinä 1.1.-4.4. ja edelleen 8.5. lukien, sosionomi Anne Äärelä osa-aikaisena (ma.) sosiaali- ja terveysihteerinä 1.9. lukien, oikeustieteen kandidaatti Siiri Jomppanen ma. esittelijänä 9.10. lukien yo Jaana Kaarret toimistovirkailijana 5.6.-31.7., Eeva-Riitta Tuomivaara museotyöntekijänä 1.6.-31.10., Hilikka Semenoff museotyöntekijänä 1.6.-3.9. ja Tuula Heimonen museotyöntekijänä 6.9.-31.10.

Käräjien toimitilojen siivojana toimii Anna-Liisa Juntunen (määräaikaisena 31.8. asti ja 1.9. lukien vakinaisessa työsuhteessa). Juntusen kesälomittajana 24.7.-10.8. välisen ajan on toiminut Ritva Tammela.

Saamen kielen toimisto

Vuoden 1992 alusta voimaan tulleen saamelaisten kielilain (516/91) toimeenpanoa varten saamelaiskäräjien alaisuudessa toimii erityinen saamen kielen toimisto (A 1727/95), jossa on kaksi (2) vakinaista kielenkääntäjän virkaa. III kielenkääntäjän virka lakkautettiin 8.2. lukien. Kielitoimiston päätehtävänä on huolehtia saamelaisten kielilain mukaisten käännösten toimittamisesta eri viranomaisille ja laitoksille sekä avustaa niitä saamen kielen taitoisten tulkkien hankkimisessa.

Kielitoimiston I kielenkääntäjän virassa toimii humanististen tieteiden kandidaatti Irma Laiti ja II kielenkääntäjän virassa humanististen tieteiden kandidaatti Helvi Nuorgam-Poutasuo, jonka toimipaikka sijaitsee Utsjoella. Lisäksi kielitoimiston Utsjoen toimipisteessä on työskennellyt määräaikaisena kieliavustajana Kirsti Guttorm 1-17.1. ja edelleen 7.9. lukien.

Saamen kielen toimiston yhteydessä toimii myös saamen kieliasian sihteeri tehtäväänään koordinoita pohjoismaista saamen kieliyhteistyötä ja toimia saamen kielineuvoston sihteerinä. Kieliasian sihteerin tehtävää hoiti määräaikaisesti filosofian ylioppilas Ellen Näkkäläjärvä 1.1.-31.3. ja 1.4. lukien hänet nimitettiin virkaan vakinaisesti (virkavapaalla 25-28.4., 3-9.5., 15-31.5., 1-16.6. ja 10-23.7.). Näkkäläjärvän toimipaikka on Enontekiöllä.

Varatuomari Oula Valkeapää on lisäksi toiminut saamen kielilain uudistamistyöryhmän sihteerinä 1.11. lukien.

Koulutus- ja oppimateriaalitoimisto

Koulutus- ja oppimateriaalitoimiston tehtävänä on hoitaa saamelaisten koulutusta ja opetusta sekä saamenkielisen oppimateriaalin tuottamista koskevat asiat.

Toimistossa on päätoiminen koulutussihteerin, oppimateriaalisihteerin ja toimistosihteerin virka. Koulutussihteerin virkaan on liitetty myös käräjien tiedottajan tehtävät.

Koulutussihteerin virassa toimii yhteiskuntatieteiden maisteri Ulla Aikio-Puoskari, jonka toimipaikka sijaitsee Sodankylässä. Aikio-Puoskari oli virkavapaalla koko kertomusvuoden (28.2.2001 asti). Hänen sijaisenaan toimi kasvatustieteiden maisteri Sari Valkonen (28.2.2001 asti). Oppimateriaalisihteerin virassa on luonnontieteiden kandidaatti Hannu Kangasniemi ja toimistosihteerin virassa toimii yo-merkonomi Anja Vest-

Aikio (virkaavapaalla 1.1.-31.8. ja 18.11. ja edelleen 2.10.2001 asti).

Lisäksi koulutus- ja oppimateriaalitoimistossa työskentelivät kertomusvuonna merkonomi Nils Pajuranta vs. toimistosihteerinä 1.1.-31.8., määräaikaisina oppimateriaalityöntekijöinä filosofian kandidaatti Marja-Liisa Olthuis 1.9. lukien (31.1.2001 asti), filosofian maisteri Irja Seurujärvi-Kari 1.1.-17.2., varatuomari Oula Valkeapää 1.1.-29.2. ja kasvatustieteiden maisteri Marjaana Aikio 1.7.-31.12.

Vaalilautakunnan toimisto

Vaalilautakunnan toimistossa on määräaikaisesti työskennellyt merkonomi Ritva Tammela 1.1.-14.7. ja 14.8.-31.12. Tammelan tehtävänä on ollut kehittää saamelaiskäräjien vaaliluetteloa.

1.3. Käräjien talous

Saamelaiskäräjien toiminta rahoitetaan valtion budjettivaroin kuten siitä annetun lain 2 §:ssä säädetään. Kertomusvuonna valtion talousarvion oikeusministeriön pääluokasta osoitettiin 4.600.000 markkaa valtionavustusta käräjien varsinaista toimintaa varten. Lisäksi käytettävissä oli vuodelta 1999 siirtynyt käyttämättä jäänyt osa valtionavustuksesta 87.354,36 mk.

Saamelaiskäräjät on myös päättänyt

- saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (1.400.000 mk, ks. liite),
- saamelaisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan (1.000.000 mk, ks. liite),
- saamelaiskäräjien vaalijärjestelmän kehittämiseen (85.000 mk + vuoden 1999 käräjävaaleja varten osoitetusta valtionavustuksesta käyttämättä jäänyt osa 60.216,17 mk),
- Pohjoiskalotin Interreg II -saamelaisohjelman hallintokuluihin (115.000 mk),
- pohjoismaisille saamelaisille taidejärjestöille (100.000 mk),
- pohjoismaiseen saamen kieliyhteistyöhön (400.000 mk + vuodelta 1999 siirtynyt käyttämättä jäänyt osuus valtionavustuksesta 47.129,52 mk, josta 280.000 mk varattu käräjien saamen kieliasiaian sihteerin palkka- ja muihin toimintakuluihin),
- saamelaisnuorten taidetapahtumaan (37.692,05 mk) sekä
- sanastohanke -projektille (vuodelta 1999 siirtynyt avustus 74.435,87) osoitetun määrärahan käytöstä.

Saamelaiskäräjälain 3 a luvussa säädetään käräjien kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Käräjien tilintarkastajina toimikaudella 2000-2003 toimivat HTM Irja Herkman oikeusministeriön valitsemana ja konttorinjohtaja Johan-Oula Juuso saamelaiskäräjien valitsemana.

2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA VUONNA 2000

2.1. Yleistä

Saamelaiskäräjien varsinainen toiminta käsittää esitysten, aloitteiden ja muiden kannanottojen tekemisen sekä lausuntojen antamisen eri viranomaisille.

Lisäksi Saamelaiskäräjät valvoo saamelaisten oikeuksia ja etuja neuvottelemalla eri viranomaisten kanssa saamelaisia erityisesti koskevista asioista. Käräjät on myös edustettuna lukuisissa kansallisissa ja myös muutamissa kansainvälisissä elimissä.

Seuraavassa on selostettu käräjien kertomusvuoden tavoitteet ja arvioitu, miten tavoitteet on saavutettu, ja sen jälkeen on lueteltu kertomusvuonna annetut lausunnot ja tehdyt esitykset/aloitteet sekä kannanotot, muistiot ja sopimukset, jotka on liitetty täydellisinä toimintakertomuksen loppuun. Lisäksi on esitelty käräjien kertomusvuoden sidosryhmätoiminta.

2.2. Toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Vuoden 2000 toiminnan keskeiset avaintulostavoitteet olivat

- 1) saamelaisten perusoikeuksien toteuttaminen kulttuuri-itsehallinnon perustalta,
- 2) Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien hyödyntäminen,
- 3) saamelaisasioista vastaavan saamelaisen virkamiehen saaminen valtion keskushallintoon,
- 4) ILO:n alkuperäiskansasopimuksen ratifioiminen,
- 5) saamelaisten maa-, vesi- ja elinkeino-oikeuksien selvittäminen,
- 6) yhteistyön tehostaminen Norjan ja Ruotsin Saamelaiskäräjien sekä Kuolan saamelaisyhdistyksen kanssa,
- 7) Pohjoismaiden Neuvoston täysjäsenyyden saavuttaminen,
- 8) kansainvälisen toiminnan tehostaminen,
- 9) viestinnän ja tiedotuksen tehostaminen,
- 10) sihteeristön resurssien vahvistaminen,
- 11) uusien toimitilojen hankkiminen,
- 12) projektitoimintaan osallistuminen,
- 13) tutkimustoiminnan edistäminen ja
- 13) saamelaiskäräjien vaalijärjestelmän kehittäminen.

Saamelaisten perusoikeuksien toteutumista kulttuuri-itsehallinnon perustalta on pyritty edistämään eri lausunnoissa, kannanotoissa ja esityksissä muun muassa saamelaiselinkeinojen, koulutuksen ja maankäytön osalta. Selvitystyötä perusoikeuksien toteutumisesta perustuslakia alemmassa lainsäädännössä on jatkettu.

Saamelaiskäräjälain tarkistamista saamelaismääritelmän osalta kiirehdittiin monin tavoin kertomusvuotta edeltävinä vuosina, mutta siitä huolimatta oikeusministeriö päätti syksyllä 1998 keskeyttää valmistelut käräjälain muuttamiseksi. Tämä merkitsi sitä, että käräjien vaaleissa 1999 sovellettiin vuoden 1996 alusta voimaantulleen saamelaiskäräjälain mukaista saamelaismääritelmää, joka on avoin ja tulkinnanvarainen.

Saamelaisten kielilain uudistamista varten asetettu työryhmä on jatkanut työtään. Työryhmänä toimii saamen kielineuvosto, joka aloitti uuden toimikauden muuttuneella kokoonpanolla kertomusvuoden alussa. Niin ikään työryhmän sihteeri vaihtui kun tehtävää aiemmin hoitanut oik. yo Esko Aikio irtisanoutui tehtävästä ja hänen tilalleen valittiin varatuomari Oula Valkeapää. Työryhmän tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus saamen kielilain muuttamiseksi siitä lähtökohdasta, että saamelaisten kielellisten perusoikeuksien ja kielellisten ihmisoikeuksien toteutuminen turvataan paremmin kuin nykyisessä kielilaisissa. Työryhmä on kuullut asiantuntijoita ja aloittanut lakiehdotuksen kirjoittamisen. Se on myös tehnyt esityksen Suomen kielilakikomitealle saamen kieltä koskevaksi viittauspykäläksi yleiseen kielilakiin. Työryhmä saanee esityksensä valmiiksi syksyllä 2001.

Henkisen kulttuurielämän toimintaedellytysten parantamisen osalta valtion vuodeksi 2000 myöntämä 1.000.000 markan määräraha saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan pysyi edellisvuoden tasolla. Pohjoismaisten saamelaisten taidejärjestöjen tukemiseen myönnetty avustus kohosi kertomusvuonna 100.000 markkaan eli lisäystä edellisvuodesta tuli 20.000 mk.

Ensimmäinen ja toinen vuosineljännes kulttuurisektorilla kuluivat saamelaisesta kulttuurimäärärahasta jaettavien avustusten käsittelemiseen ja myöntämiseen sekä vuosien 1998 ja 1999 saamelaisesta kulttuurimäärärahasta myönnettyistä avustuksista annettavien tiliselvitysten käsittelemiseen.

Ohjaavan saamelaisen kulttuuritaiteilijan palkkaamiseen liittyvä tavoite on ratkaistu yhteistyöllä Lapin läänin taidetoimikunnan kanssa siten, että yhteistyön kautta Saamelaiskäräjillä on ollut mahdollisuus hyödyntää saamelaisläänintaiteilijan työtä omalla sarallaan. Yhteistyö Lapin läänin taidetoimikunnan kanssa aloitettiin kertomusvuonna ja tulostavoitteiden mukaisesti sitä edelleen jatketaan vuonna 2001.

Saamelaisen liikunta- ja urheilutoiminnan tukeminen on tapahtunut saamelaisjärjestöjen toimintaan suunnattujen avustusten kautta saamelaisjärjestöille, jotka erityisesti ovat keskittyneet urheilutoimintaan.

Lehdistön tukeminen on toteutunut varsinaisesta kulttuuriavustuksesta myönnettävän julkaisutuen kautta, mikä tosin on täysin riittämätön päivittäin ilmestyvän saamelaislehden perustamiseen ja tukemiseen.

Saamelaisen teatteritoiminnan vakinaistaminen jäi kertomusvuonna edelleen toteutumatta resurssipulan vuoksi.

Lisäksi Saamelaiskäräjät järjesti kertomusvuoden joulukuussa Saariselällä Saamelaiskulttuurin haasteet 2000-luvulla -seminaarin.

Saamelaiskäräjät on seurannut ja pyrkinyt edistämään *saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen* asemaa kunnissa. Vuonna 1999 voimaantulleen tätä opetusta koskevan rahoitusjärjestelyn tulokset alkoivat näkyä kertomusvuoden aikana. Eniten saamenkielistä opetusta lisättiin Enontekiön kunnassa. Saamenkielinen opetus vuosiluokilla 7-9 alkoi uuden rahoitusjärjestelyn myötä Inarissa ja Enontekiöllä. Inarinsaamenkielinen opetus aloitettiin pienelle oppilasryhmälle ensimmäistä kertaa. Utsjoen kunnassa opetuksen kehittämistä vaikeutti voimistunut poismuutto, joka on pienentänyt kouluikäisten ryhmää merkittävästi. Sodankylässä uusi rahoitusjärjestely johti kirkonkylässä tilapäisen saamen kielen aineenopettajan viran perustamiseen. Kielen opetus aloitettiin pienessä mitassa ensimmäistä kertaa myös Oulun kaupungissa.

Saamelaiskäräjien edustaja on osallistunut opetushallituksen asettamien opetussuunnitelma-asiakirjoja valmistelevien työryhmien työskentelyyn. Kertomusvuonna saatiin valmiiksi esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, joka julkaistaan myös saamen kielellä (2001). Työ jatkuu alkuopetuksen (1-2 lk) opetussuunnitelman perusteiden laatimisella.

Koulutus- ja oppimateriaaliasioissa on pyritty lisäämään pohjoismaista yhteistyötä ja suunnittelua. Lisäksi on jatkettu selvitystyötä siitä, miten saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen perusoikeuksien tasoa voitaisiin parantaa ja saamelaisten kulttuuri-itsehallintoa opetustoimen alalla lisätä. Työ jatkuu vuonna 2001.

Saamelaiskäräjät järjesti jo perinteeksi muodostuneen saamelaisnuorten taidetapahtuman keväällä Hetassa. Tapahtumaan osallistui noin 300 saamen kielen ja saamenkielistä opetusta saavaa oppilasta opettajineen sekä lisäksi paikallista yleisöä. Tapahtumasta on muodostunut tärkeä saamen kielen ja saamenkielistä opetusta ja lasten ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastuksia tukeva vuosittainen katselmus. Tapahtumaan saatiin avustusta opetusministeriöltä.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa yksi merkittävimmistä tavoitteista on ollut täysimääräisen valtionavustuksen saaminen saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen. Käräjät teki sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteen täysimääräisen valtionavustuksen saamiseksi saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen. Saamelaiskäräjät teki myös yhdessä saamelaisalueen kuntien kanssa esityksen kuntien valtionosuusuudistusta selvittäneelle Jukka Pekkariselle ja omakielisten sosiaali- ja terveyspalveluja selvittäneelle Margita Lukkariselle em. asiasta.

Vanhusten palvelujen kehittämiseen käräjät on vaikuttanut SámiSoster ry:n (saamelaisten sosiaali- ja terveysalan yhdistys) toiminnassa. Saamelaiskäräjiltä on kaksi edustajaa kyseisen yhdistyksen hallituksessa. Saamelaisen varhaiskasvatuksen ja sosiaalipalvelujen kehittämiseen pyrittiin vaikuttamaan sosiaalialan verkostoituvat erityispalvelut (VEP) projektissa ja sosiaalialan osaamiskeskushankkeessa, josta Saamelaiskäräjät teki rahoitushakemuksen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Käräjät valmisti aloitteet Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle saamelaiskäräjien edustajan saamiseksi MELA:n valtuuskuntaan sekä KELA:lle saamenkielisten kuntoutuskurssien järjestämisestä sekä vuosittaisen määrärahan varaamisesta saamenkieliseen kuntoutukseen KELA:n valtakunnalliseen budjettiin. KELA on rahoittanut vuosittain yhden saamenkielisen kuntoutuskurssin.

Saamelaisten kirkollinen asema vahvistui kertomusvuonna oleellisesti kun saamelaisten edustusta evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksessa koskeva kirkkolainsäädäntö tuli voimaan kertomusvuoden alusta. Saamelaisten edustusta koskevat säännökset ovat kirkkolaisissa (1164/99), kirkkojärjestyksessä

(1165/99) ja kirkon vaalijärjestyksessä (1166/99). Näiden säännösten mukaisesti

Saamelaiskäräjät valitsi saamelaisten edustajan ja hänelle ensimmäisen ja toisen varamiehen kirkolliskokoukseen ensimmäisen kerran 1.5.2000 alkaneelle kirkolliskokouksen nelivuotiskaudelle. Saamelaisten edustaja on maallikkoedustaja.

Saamelaisten kirkolliskokousedustus saatiin toteutettua kirkkohallituksen asettaman saamelaisia koskevan kirkollisen lainsäädännön kehittämistä pohtivan työryhmän ehdotuksesta. Työryhmän tehtävänä on lisäksi selvittää kaksikielisten suomalais-saamelaisten seurakuntien oikeudellinen asema ja tehdä sitä koskevat kirkkolain muutosehdotukset sekä saamen kielen käytön kehittyminen ja nykytilanne saamelaisten kotiseutualueen seurakunnissa ja tehdä tarvittavat kehittämisehdotukset. Tältä osin työryhmän työ on edelleen kesken.

Euroopan unionin rakennerahastoja koskevaa Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelman suomia mahdollisuuksia pyrittiin hyödyntämään erityisellä saamelaishankkeiden rekrytointi -projektilla, jonka käräjät toteutti kertomusvuonna. Projektin tarkoituksena oli etsiä, kehitellä ja valmistella toteutuskelpoisia saamelaishankkeita, joihin voisi hakea Eu-rahoitusavustusta.

Saamelaiskäräjät valmisteli yhdessä saamelaisalueen kuntien kanssa Saamelaisten kieli- ja kulttuurisiida -hanketta, johon haettiin osarahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta. Hankkeen tavoitteena on palauttaa saamelaisperheiden yhteys omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä tukea saamelaisvanhempia ja koko saamelaisyhteisöä saamen kielen käyttämisessä jokapäiväisenä arkikielenä.

Hankkeessa on määrää perustaa eri puolille saamelaisaluetta yhteensä 6 kulttuurisiidaa, joissa järjestetään saamen kieltä ja kulttuuria elvyttävää ja edistävää toimintaa. Kulttuurisiida -kokeilu koskee Suomessa puhuttavia saamen kieliä; pohjoissaamea, inarinsaamea ja koltansaamea.

Lisäksi käräjät antoi rakennerahasto-ohjelmien kansallista hallinnointia koskevan lain (L 1353/99) mukaisesti lausunnon muutamasta Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelmaa koskevasta Eu-hankehakemuksesta. Käräjät nimesi myös edustajansa kyseisessä laissa tarkoitettuun Lapin maakunnan yhteistyöryhmään.

Käräjät osallistui myös Pohjoiskalotti/Kolarcticin Interreg III A -ohjelman saamelaisosion (kaudeksi 2000-2006) valmisteluun yhdessä Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien kanssa. Ohjelman toteuttamiseen päästään syksyllä 2001.

ILO:n alkuperäiskansasopimuksen ratifiointiin ja saamelaisten maa-, vesi- ja elinkeino-oikeuksien selvittämiseen liittyen oikeusministeriö asetti kertomusvuoden marraskuussa toimikunnan (nk Pokan toimikunta), jonka tehtävänä on selvitysmies Pekka Vihervuoren syksyllä 1999 valmistuneen ehdotuksen toteuttamismahdollisuuksien arviointi ja ehdotusten tekeminen niistä valtionmaiden käyttöön liittyvistä vähimmäistoimenpiteistä - myös kolttäväestön osalta - joiden toteutumisella ILO-sopimus voidaan ratifioida. Käräjät nimesi kolme edustajaa tähän toimikuntaan, jonka tulee saada työnsä valmiiksi 30.11.2001 mennessä.

Lisäksi oikeusministeriö pyysi oikeustieteen tohtori Juhani Wirilanderilta 30.4.2001 mennessä oikeudellista arviota siitä, mikä on tähän asti tehtyjen selvitysten kiinteistöoikeudellinen merkitys maanomistusoloihin saamelaisten kotiseutualueella.

Edelleen Saamelaiskäräjät kiirehti vuonna 1993 käynnistämäänsä maanomistusoikeutta koskevaa selvitystään, jonka tulee olla valmis 30.7.2001 mennessä.

Yhteistyötä on Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien kanssa on harjoitettu Trondheimissa 1997 allekirjoitettujen yhteistyösopimusten pohjalta. Poliittista yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaan Suomen, Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien on määrä asettaa 21-jäseninen Saamelaisten Parlamentaarinen Neuvosto, johon kunkin maan Saamelaiskäräjien tulisi nimetä seitsemän edustajaa.

Ruotsin Saamelaiskäräjien jättäytyttyä toistaiseksi pois parlamentaarisesta yhteistyöstä Suomen ja Norjan saamelaiskäräjät käynnistivät Saamelaisen Parlamentaarisen Neuvoston toiminnan kahdenvälisellä sopimuksella pitäen neuvoston ensimmäisen kokouksen kertomusvuoden maaliskuussa Norjan Karasjoella. Neuvoston toinen kokous pidettiin lokakuussa Inarissa.

Saamen kielen huoltoa koskevalla yhteistyösopimuksellaan Suomen, Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjät ottivat vastuulleen pohjoismaisen saamen kieliyhteistyön järjestämisen, jota varten on asetettu yhteinen saamen kielen lautakunta ja sihteeristö. Tämä yhteinen saamen kielen lautakunta kokoontui kertomusvuonna kaksi (2) kertaa ja sen sihteeristölle on valittu hallinnollinen johtaja, joka aloitti tehtävässään kertomusvuoden heinäkuussa.

Pohjoismaiset saamelaiskäräjät ovat harjoittaneet yhteistyötä myös saamelaisia koskevan Interreg -ohjelman toteuttamisessa ja Barentsin alueen toiminnassa. Lisäksi käräjien puheenjohtajat ovat pitäneet yhteisiä kokouksia.

Saamelaisten *täysjäsenyys Pohjoismaiden Neuvostossa* ei ole toteutunut.

Kansainvälisissä yhteyksissä lähinnä käräjien puheenjohtaja on edustanut saamelaisia ja Saamelaiskäräjiä. Käräjien nimeämät edustajat ovat edustaneet alkuperäiskansoja Barentsin alueneuvostossa, aluekomiteassa ja alkuperäiskansatyöryhmässä. Lisäksi käräjät on osallistunut myös EBLULn toimintaan.

Käräjät on pyrkinyt käytettävissä olevien voimavarojensa puitteissa tehostamaan *viestintää ja tiedottamista*. Kertomusvuonna aloitettiin Saamelaiskäräjien internet -kotisivujen uudistaminen. Uudet kotisivut on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2001.

Kokoustiedottamista on hoidettu muun muassa lähettämällä hallituksen ja käräjien kokousten asiakirjat etukäteen lehdistölle. Lautakuntien sihteerit ja puheenjohtajat ovat hoitaneet omaa toimialaansa koskevaa tiedottamista. Erillisiä lehdistötiedotteita on valmistettu suomen- ja saamenkielillä tarpeen mukaan.

Suomen saamelaisista kertovia eri kielillä julkaistuja esitteitä sekä Oktavuolta -teemalehteä (suomenkielinen) ja Saamen kieli -koulukieli -lehteä (saamenkielinen) on jaettu tarpeen mukaan.

Sihteeristön henkilöstöresurssija on vahvistettu täyttämällä päätoiminen kulttuurisihteerin virka ja ottamalla osa-aikainen sosiaali- ja terveystsihteerin.

Työllisyysvaroin palkattua henkilöstöä on käytetty toimisto- ja kielenkäännöstehtävien hoitamisessa.

Henkilöstön toimenkuvia ja tehtävien jakoa sekä virkarakennetta koskevaa selvitystyötä on jatkettu ja henkilöstöresurssija on pyritty suuntaamaan keskeisimpien tehtävien hoitamiseen. Henkilöstön koulutusta on lisätty.

Saamelaiskäräjät on jatkanut Inarin kirkonkylään kaavaillun nk. *saamelaiskulttuurikeskuksen* suunnittelua yhteistyössä erityisesti Inarin kunnan kanssa. Keskukseen on suunniteltu mm. *toimitilat Saamelaiskäräjille*. Kulttuurikeskus on otettu kärkihankkeeksi Saamelaiskäräjien laatimaan saamelaisten EU-ohjelmaesitykseen kaudeksi 2000-2006. Hanke pyritään niin ollen toteuttamaan EU-hankkeena. Kulttuurikeskusta koskeva hankeselvitys ja siihen pohjautuva suunnittelu pyritään toteuttamaan vuosina 2001-2002 ja varsinaiseen rakentamiseen pitäisi päästä vuonna 2003. Keskuksen on määrä valmistua vuoteen 2005 mennessä.

Saamenkielisten oppimateriaalien valmistamista koskevia *projekteja* on toteutettu oppimateriaalisuunnitelmien mukaisesti. Niin ikään saamelaishankkeiden rekrytointi -projekti toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Sen jatkoksi kaavailtu saamelaishankkeiden hallinnointiprojekti ei sen sijaan toteutunut rahoitusvaikeuksien vuoksi. Saamelaisten kieli- ja kulttuurisiida (ent. Saamen kielipesät -hanke) -hanketta koskeva hankesuunnitelma ja rahoitushakemus laadittiin yhteistyössä saamelaisalueen kuntien kanssa. Hankkeeseen saataneen Eu-rahoitusavustusta ja se käynnistyne keväällä 2001.

Saamen kieltä koskevien projektien osalta Lakisanasto -projekti sai rahoitusta vuoden 1999 puolella 55.000 mk Pohjoismaiden kielineuvostolta. Projekti on toteutettu 1.12.1999-29.2.2000 välisenä aikana. Konrad Nielsenin sanakirjan koodausprojektia varten käräjät sai rahoitusta 50.000 mk Pohjoismaiden kielineuvostolta vuoden 1999 puolella. Projekti on toteutettu 1.12.1999 - 17.2.2000 välisenä aikana. Projektin tarkoituksena on saada K. Nielsenin sanakirja digitaaliseen muotoon ja siten laajempaan käyttöön. Lisäksi Pohjoismaiden kielineuvosto myönsi kertomusvuonna rahoitusapua inarin- ja koltansaamen sanakirjaprojekteihin 150.000 Dkr.

Saamelaiskäräjät kehitti *käräjävaalien vaaliluetteloa* päivittämällä siinä olevien henkilöiden kaikki tiedot. Lisäksi valmistettiin ja kehitettiin vaaleja koskevaa tilastointia.

Saamelaisia erityisesti koskeva uusi lainsäädäntö

Kertomusvuonna

a) tulivat voimaan seuraavat säädökset:

- 1) Suomen perustuslaki (731/99),
- 2) Laki kirkkolain muuttamisesta (1164/99),
- 3) Kirkolliskokouksen päätös kirkkojärjestyksen muuttamisesta (1165/99),
- 4) Kirkolliskokouksen päätös kirkon vaalijärjestyksen muuttamisesta (1166/99),
- 5) Laki rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista (1353/99),
- 6) Asetus rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista (1354/99),
- 7) Laki saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta (190/00) ja
- 8) Maa- ja metsätalousministeriön asetus kolttalain mukaisista tulorajoista (349/00).

b) hyväksyttiin seuraavat säädökset:

- 1) Laki rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta (1286/00).

2.3. Lausunnot

- 1) Saamelaisasioita käsittelevästä ministerikokouksesta,
- 2) Tenojoen kalastussopimuksesta ja -säännöstä,
- 3) Hallintoneuvos Pekka Vihervuoren selvityksestä,
- 4) Luonnoksesta Käsivarren erämaan hoito- ja käyttösuunnitelmaksi,
- 5) EU-hankkeesta Revontulien Suomi,
- 6) Yhteisöaloitteesta EQUAL,
- 7) Luonnoksesta eräiden porotalouden ja luontaiselinkeinojen velkojen järjestelystä annettavaksi valtioneuvoston asetukseksi,
- 8) Naisen ja miehen pukua koskevasta mallirekisteröintihakemuksesta,
- 9) Saamelaista opettajakoulutusta pohtineen työryhmän mietinnöstä,
- 10) Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteista,
- 11) Saamelaisalueen kuntien asukkaita koskevien terveydenhuollon asiakirjojen säilyttämisestä,
- 12) SámiSoster -yhdistyksen hankesuunnitelmista,
- 13) Saamelaiskäräjien edustuksesta Inarin kunnan kalatalouden kehittämisrahaston hallituksessa,
- 14) Ehdotuksesta Natura 2000 -verkostoehdotuksen täydentämisestä alpiinisella luonnonmaantieteellisellä alueella,
- 15) Ehdotuksesta Natura 2000 -verkostoehdotuksen täydentämisestä ruijannokiperhosen esiintymisalueen osalta Utsjoen kunnassa,
- 16) Pohjoismaista saamelaisoppimusta koskevasta mietinnöstä,
- 17) Hallituksen etnisen syrjinnän ja rasismien vastaisesta toimintaohjelmasta,
- 18) Ehdotuksesta ulkomaalaisvaltuutetun viran muuttamisesta ja tehtävien laajentamisesta syrjintävaltuutetun viraksi,
- 19) Hallituksen esityksestä valtion vuoden 2001 talousarvioksi opetusministeriön hallinnonalan osalta,
- 20) Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta,
- 21) Inarin haja-asutusalueiden osoitejärjestelmästä,

- 22) Metsäsertifiointikriteerin nro 36 toteutumisesta,
- 23) Lausunto valtioneuvoston asetusluonnoksesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitustuesta sekä maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen tuen kohdentamisesta,
- 24) Ehdotuksesta Suomen Natura 2000 -verkostoehdotuksen täydentämisestä borealisella luonnonmaantieteellisellä alueella,
- 25) ESR-projektihakemuksesta "Metsästä ja tuvasta työtä työttömille",
- 26) Pohjoismaista saamelais sopimusta koskevasta mietinnöstä (täsmennetty lausunto),
- 27) Luonnoksista ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelmien ja näyttötutkinnon perusteiksi,
- 28) Ehdotuksesta Metsäntutkimuslaitoksen hallinnoimien luonnonsuojelualueiden siirtämisestä Metsähallituksen hallintaan ja
- 29) Tenojoen kalastussopimuksen 7 artiklan mukaisista määräyksistä tulevalla kalastuskaudella.

2.4. Esitykset/aloitteet

- 1) Sopimukseksi saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen varatun määrärahan käyttämiseen liittyvistä järjestelyistä, tavoitteista ja tuotettavista materiaaleista vuonna 2000,
- 2) Saamelaiskäräjien edustuksesta Lapin liitossa,
- 3) Täysimääräisen valtionavustuksen saamisesta saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen,
- 4) Saamelaiskäräjien merkitsemisestä valtiokalenteriin,
- 5) Saamenkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoittamisesta (yhdessä saamelaisalueen kuntien kanssa),
- 6) Erillisen määrärahan varaamisesta saamenkielisten kuntoutuskurssien järjestämiseen,
- 7) Saamelaisten perinteisiä elinkeinoja ja saamelaisalueen valtionmaina hallinnoituja alueita koskevasta lainvalmistelusta luopumisesta toistaiseksi,
- 8) Saamelaisten sosiaalialan osaamiskeskushankkeen suunnittelemisesta (rahoitushakemus),
- 9) Saamelaisten sosiaalialan osaamiskeskushankkeen suunnittelemisesta (korjattu rahoitushakemus),
- 10) Saamelaisesta oppimateriaalimäärärahasta vuodeksi 2002,
- 11) Saamelaisesta kulttuurimäärärahasta vuodeksi 2002,
- 12) Saamelaiskäräjien edustajan saamisesta MELAn valtuuskuntaan ja
- 13) Sosiaaliasiamiehen kelpoisuusvaatimuksista.

2.5. Kannanotot ja muistiot

- 1) Saamelaisten tarpeiden huomioonottamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (muistio),
- 2) Saanan maastoliikennekieltoa koskevasta asiasta (kannanotto),
- 3) Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen vapauttamisesta polttoaineverosta (julkilausuma),
- 4) Hallintoneuvos Pekka Vihervuoren selvityksen jatkotyöskentelyä varten asetettavan toimikunnan toimeksiannosta ja kokoonpanosta (kannanotto) ja
- 6) Pohjoismaisen saamenkielisen TV-tuotannon turvaamisesta (kannanotto).

2.6. Muut

- 1) Saamelaiskäräjien kertomus valtioneuvostolle vuodelta 2000,
- 2) Selvitys saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen valtion talousarviossa osoitetun määrärahan käytöstä vuonna 2000,
- 3) Selvitys saamelaisen kulttuurin tukemiseen valtion talousarviossa osoitetun määrärahan käytöstä vuonna 2000 ja
- 4) Selonteko saamelaisia koskevien lainsäädäntöhankkeiden etenemisestä vuonna 2000.

2.7. Sidosryhmätoiminta

2.7.1. Pysyväisluonteinen

Saamelaiskäräjät nimesi edustajansa seuraaviin pysyväisluonteisiin toimielimiin:

1) Tenojoen ja Näätämöjoen kalastussopimusten uusimista valmistelemaan neuvotteluvaltuuskuntaan Aimo Guttorm juridiseksi edustajaksi

2) Saamelaisasiain neuvottelukuntaan 1.4.2000 alkavaksi nelivuotiskaudeksi
Pekka Aikio (varalle Osmo Hirvasvuopio)
Pekka Fofonoff (varalle Erkki Lumisalmi)
Veikko Guttorm (varalle Anne Nuorgam)
Pertti Heikkuri (varalle Juhani Magga)
Kaaren Kittii (varalle Toivo West)
Ristenrauna Magga (varalle Nils-Henrik Valkeapää)

3) Paliskuntain yhdistyksen hallitukseen toimikaudeksi 2000-2002
Oula Sara saamelaisten edustajaksi

4) Pohjoismaisen saamelaisinstituutin hallitukseen toimikaudeksi 2000-2002
Johannes Helander varsinaiseksi jäseneksi ja Klemetti Näkkäläjärvi varajäseneksi

5) Nuorisokeskus Inarin kannatusyhdistyksen hallitukseen vuodeksi 2000
Kari Torikka varsinaiseksi jäseneksi ja Minna Mäkitalo varajäseneksi

6) Lapin maakunnan yhteistyöryhmään toimikaudeksi 2000-2003
Pekka Aikio varsinaiseksi jäseneksi ja Anne Nuorgam varajäseneksi

7) Saamelaiseen Parlamentaariseen Neuvostoon toimikaudeksi 2000-2003
käräjien hallituksen jäsenet ja varajäsenet

8) Yhteiseen saamen kielilautakuntaan toimikaudeksi 2000-2003
Inarinsaame: Matti Morottaja varsinaiseksi jäseneksi ja Saammal Morottaja hänen 1. varajäsenekseen ja Anja Saijets 2. varajäsenekseen
Koltansaame: Jouni Mosnikoff varsinaiseksi jäseneksi ja Katri Fofanoff hänen 1. varajäsenekseen ja Erkki Lumisalmi 2. varajäsenekseen
Pohjoissaame: Vesa Guttorm varsinaiseksi jäseneksi ja Outi Länsman hänen 1. varajäsenekseen ja Minna Mäkitalo 2. varajäsenekseen

9) Saamelaisten sosiaali- ja terveysalan yhdistyksen hallitukseen seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi (ehdolle)
Ristenrauna Magga (varalle Veikko Guttorm) ja Mirja Laiti (varalle Elina Vuoti)

10) Evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokoukseen 1.5.2000 alkavaksi nelivuotiskaudeksi
Pekka Aikio saamelaisten edustajaksi ja hänen 1. varamiehekseen Jouni Ilmari Jomppanen ja 2. varamiehekseen Anni-Marja Valkeapää

11) Kestävän kehityksen toimikunnan asettamaan Kestävän kehityksen ohjelmat -jaostoon
Pekka Aikio varsinaiseksi jäseneksi ja Heikki J. Hyvärinen varajäseneksi

12) Metsähallituksen Lapin neuvottelukuntaan seuraavaksi nelivuotiskaudeksi (esitys)
Nils-Henrik Valkeapää varsinaiseksi jäseneksi ja Ristenrauna Magga varajäseneksi

13) Saamelaisten koulutusasiain yhteistyöelimeen toimikaudeksi 2000-2003
Erkki Lumisalmi ja Helvi Nuorgam-Poutasuo varsinaisiksi jäseniksi ja Maaren Palismaa Erkki Lumisalmen

varajäseneksi ja Arvi Hagelin Nuorgam-Poutasuon varajäseneksi

14) Lapin läänin taidetoimikuntaan toimikaudeksi 2001-2003 (ehdotus)
Maria Sofia Aikio, Minna Mäkitalo ja Ilmari Tapiola

15) Valtionmaiden käyttöoikeutta saamelaisten kotiseutualueella selvittävään toimikuntaan (ehdotus)
Pekka Aikio, Ristenrauna Magga, Ilmari Tapiola ja Väinö Seurujärvi

16) Saamenkielisen aineenopettajakoulutuksen koordinaatioryhmään
Outi Länsman

17) Lapin läänin liikuntaneuvostoon toimikaudeksi 2001-2003 (esitys)
Jouni Ilmari Jomppanen varsinaiseksi jäseneksi ja Anne Nuorgam varajäseneksi

18) Lapin läänin nuorisosiain neuvostoon toimikaudeksi 2001-2003 (esitys)
Heikki Paltto varsinaiseksi jäseneksi ja Jenni Laiti varajäseneksi

19) Nuorisokeskus Inarin kannatusyhdistyksen hallitukseen vuodeksi 2001
Kari Torikka varsinaiseksi jäseneksi ja Minna Mäkitalo varajäseneksi

20) Lapin maaseutumatkailun kehittämishankkeen ohjausryhmään
Anne Nuorgam

21) Tunturi-Lapin moottorikelkkaurien suunnittelu ja laillistaminen -hankkeen ohjausryhmään
Oula Jp Magga

2.7.2. Kertaluonteinen

Saamelaiskäräjien edustajat osallistuivat seuraaviin tilaisuuksiin:

1) Neuvottelut maa- ja metsätalousministeriössä luonnoksista maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston päätöksestä maaseudun kehittämisestä, Helsingissä 17.1. (Pekka Aikio),

2) Kielilaki 2000-luvulla -seminaari Helsingissä 25.1. (Ellen Näkkäljärvi),

3) Neuvottelut sosiaali- ja terveysministeriössä selvitysmies Margita Lukkarisen kanssa saamelaisten aseman huomioonottamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, Helsingissä 3.2. (Ristenrauna Magga ja Juha Guttorm),

4) Neuvottelut opetusministeriössä saamelaiskulttuurimäärärahasta ja pohjoismaisten saamelaisten taidejärjestöjen tukemisesta, Helsingissä 4.2. (Juha Guttorm ja Sari Vuolab-Balto),

5) Neuvottelut Inarin kunnan edustajien kanssa ajankohtaisista yhteistyöasioista, Ivalossa 2.3. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff, Ristenrauna Magga, Juha Guttorm, Birit Vuolab ja Irja Seurujärvi-Kari),

6) Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston kokous Norjan Karasjoella 2.3. (käräjien hallituksen jäsenet ja Heikki J. Hyvärinen),

7) Neuvottelut ulkoasiainministeriössä Tenojoen ja Näätämojoen kalastussopimusten ja -sääntöjen uudistamisesta, Helsingissä 6.3. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff, Johannes Helander ja Aimo Guttorm),

8) Neuvottelut Lapin TE-keskuksessa Tenojoen kalastussopimuksen 7 artiklan mukaisten määräysten mahdollisesta tarkistamisesta kalastuskaudeksi 2000, Rovaniemellä 21.3. (Johannes Helander ja Aimo

Guttorm),

9) Luonnonsuojelukäräjät Enontekiön Hetassa 27.3. (Pekka Aikio, Ristenrauna Magga ja Heikki J. Hyvärinen),

10) Etnistä syrjintää ja rasismia koskeva työkokous Rovaniemellä 4.4. (Heikki J. Hyvärinen),

11) FIBLULn vuosikokous Helsingissä 11.5. (Irja Seurujärvi-Kari ja Jouni Mosnikoff),

12) TERVE-SOS´2000 -tapahtuma Tampereella 22-24.5. (Ristenrauna Magga, Veikko Guttorm, Mirja Laiti, Helena Guttorm ja Eeva Seurujärvi),

13) Oikeusministeriön kansliapäällikkö Kirsti Rissasen, osastopäällikkö Risto Jallin ja hallitusneuvos Mirja Kurkisen tapaaminen Inarissa (24.) -25.5. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff, Outi Länsman, Ristenrauna Magga, Väinö Seurujärvi ja Ilmari Tapiola sekä Juha Guttorm, Heikki J. Hyvärinen ja Sari Valkonen),

14) Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Jaakko Jonkkan ja esittelijäneuvos Eero Kallion vierailu saamelaiskäräjillä Inarissa 7.9. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff, Ristenrauna Magga, Väinö Seurujärvi, Juha Guttorm, Heikki J. Hyvärinen, Sari Valkonen, Anne Äärelä, Ritva Tammela ja Birit Vuolab),

15) Neuvottelut oikeusministeri Johannes Koskisen ja hänen seurueensa kanssa hallintoneuvos Pekka Vihervuoren selvitystä koskevista jatkotoimenpiteistä, Inarissa 1.10. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff, Ilmari Tapiola ja Ristenrauna Magga sekä Heikki J. Hyvärinen, Siiri Jomppanen, Sinikka Mäkinen ja Sari Valkonen),

16) Oikeusministeri Johannes Koskisen koollekutsuma yhteiskeskustelu saamelaiskäräjien, metsähallituksen sekä Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kuntien edustajien kanssa hallintoneuvos Pekka Vihervuoren selvitystä koskevista jatkotoimenpiteistä, Ivalossa 2.10. (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen),

17) Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston kuulemistilaisuus valtion vuoden 2001 talousarvioesityksestä opetusministeriön hallinnonalan osalta, Eduskunnassa 13.10. (Irja Seurujärvi-Kari ja Sari Valkonen),

18) Neuvottelut saamelaiskäräjien, saamelaisalueen kuntien, Lapin lääninhallituksen edustajien ja sosiaali- ja terveysministeriön asettaman selvitysmies Margita Lukkarisen välillä saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoittamisesta, Ivalossa 13.11.,

19) Norjan Saamelaiskäräjien uuden toimitalon vihkiäiset Karasjoella 2.11.2000 (Irja Seurujärvi-Kari ja Heikki J. Hyvärinen),

20) Pohjoismaisten saamelaisministereiden ja saamelaiskäräjien puheenjohtajien kokous Karasjoella 2.11. (Irja Seurujärvi-Kari ja Heikki J. Hyvärinen),

21) Taiwanin alkuperäiskansojen itsehallinnon kehittämistä koskevaan suunnitteluseminaarien ja -kokousten sarjaan, Taiwanissa. 19.-28.11. (Pekka Aikio),

22) Suomen Tasavallan Presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto Linnassa 6.12. (Pekka Aikio) ja

23) Suomalais-ugrialaisten kansojen III Maailmankongressi Helsingissä 11-13.12. (Pekka Aikio, Irja Seurujärvi-Kari ja Petteri Laiti).